

SMEER – möte rådgivande kommitté, protokoll

Datum: 5 maj, 2022, Tid: 9.45-15.00

Lokal: Aventinen, uppkoppling genom Zoom

Deltagare:

- Jesper Haglund
- Nina Christenson
- Mats Brunström
- Martin Stolare
- Per Nilsson
- Anna Bergkvist
- Monica Evermark
- Torodd Lunde
- Shu-Nu Chang Rundgren
- Daniel Olsson
- Sara Wahlberg (deltog på Zoom)
- Lena Tibell (deltog på Zoom 10.00-12.00)
- Nina Kilbrink (deltog på Zoom 10.00-12.00)
- Niklas Gericke

Ej närvarande:

- Jesper Boesen

Mötesanteckningar

Aktuella händelser inom SMEER och vid KaU (Niklas föredragande)

Vi är glada att kunna ses fysiskt för första gången i rådgivande kommittén.

Niklas presenterade strukturen för rådgivande kommittén, med externa deltagare, och ett mer exekutivt arbetsutskott.

En master/magisterutbildning inom ämnesdidaktik på halvfart startar i höst. Vi har 42 sökande till 10 platser. Martin fyllde på med information om att HNT eventuellt skulle kunna ta på sig fler platser. Förhoppningen är att studenter kan ha inriktning mot SMEER:s ämnen. Den riktas huvudsakligen mot verksamma lärare, men är även en möjlig kanal för att få fler behöriga till forskarstudier. Monica sade att de har gjort reklam för utbildningen på Pedagog Värmland, som når många verksamma lärare.

HNT byter dekan till hösten. Stefan Lindgren går in i rollen. Vi vet inte vilken syn han har på ämnesdidaktiska frågor.

Forskarskolan KÄKK kommer in i en mer aktiv fas.

Helen Brink har fortsatt forskarstudier inom forskarskolan GIFTED.

Niklas pekade fram mot kommande utvärdering av SMEER under hösten (se punkt nedan). Detta är del av den reguljära utvärderingen av miljöerna. Vi hoppas att den årliga verksamhetsberättelsen kommer att vara ett bra underlag.

Verksamhetsberättelse 2021 (Niklas föredragande)

SMEER AU med Niklas i spetsen har arbetat med verksamhetsberättelsen under våren. LUN har gjort en samlad analys av verksamhetsberättelserna för alla forskningscentra inom utbildningsvetenskap. Analysen ligger till underlag för fördelning av medel mellan forskningscentra, med ett basanslag och en mindre prestationsbaserad del. SMEER:s basanslag är 5 mkr. Verksamhetsberättelsen är också en kanal för att beskriva vad det är vi gör inom SMEER utifrån en specifik mall. Vår relativa prestation har minskat något gentemot övriga forskningscentra. Budget är en särskild mötespunkt till nästa möte, men detta underlag ger en inriktning över totalbeloppet.

Niklas uttryckte att vi är stolta över det vi har åstadkommit i termer av extern finansiering och publicering. Vi har en hög aktivitet inom många områden. Alla forskningscentra inom ROSE triggat varandra, det går i en positiv riktning.

Monica sade att det är imponerande läsning. Hon pekade på samverkansdelen och lyfte fram Anna Bergkvists samverkansforskning, som ett sätt att koppla till praktiken och lärarutbildningen. Involvering av externa lärare i lärarutbildningen inom Värmlandsmodellen skulle kunna nämnas tydligare som ett annat exempel på detta, för att synliggöra kopplingen till grundutbildningen. Jesper har uppmärksamats som månadens forskare på Pedagog Värmland. Vissa kommuner finansierar masterstudenter. Elisabet Mellroth, lektor i skola, går in som handledare för en doktorand. Värmlandsmodellen används för att rigga samverkan där. Monica pekade även på ämneslärardagen, för aktiva lärare i skolan. Det är en kanal för att nå lärarna med vår forskning. Hon är dock osäker på hur detta följs upp. Använder lärarna de verktyg som de får med sig från forskningen?

Lena frågade om att forskarutbildningen har expanderat. Hon undrade om detta rör finansiering inom forskarskolor eller på andra sätt. Niklas sade att vi främst finansierar genom externa forskarskolor, Fundig, KÄKK (5 aktiva doktorander), och FontD (1 doktorand), och FontD lic (vi samfinansierar). Vi finansierar även tre doktorander internt huvudsakligen. Lena undrade om universitetet har en policy kring finansiering. Niklas sade att universitetets vision inkluderar att öka volymen av forskarutbildning, mot bakgrund av den har krympt tidigare decennier. Lena föreslog att vi kan efterfråga mer fakultetsmedel.

Martin pekade på fördelningen av forskarstuderande mellan SMEER:s ämnen. Niklas sade att vi har få sökande till utlysta doktorandtjänster. Vi antar de som är mest välmeriterade, oavsett vilka ämnen de representerar. Vi når viss spridning genom att kombinera handledare från olika ämnen.

Per pekade på publiceringar. Tidskriftsartiklar rankas högt. Behöver tidskrifter vara listade i Web of Science eller norska listan för att räknas? Citeringar skulle kunna vara en annan fördelningsbas. Martin sade att de behöver vara listade.

Per undrade om genomslag i skolans praktik analyseras? Ger det skevheter i publiceringsstrategi för SMEER? Anna såg att det är intressant att genomslaget i praktiken inte mäts.

Shu-Nu sade att hon är imponerad av hur SMEER har utvecklats. Det är gått från "kindergarten level" till universitetsnivå sedan hon arbetade vid Kau. Kau har en bra modell för involvering av lärare i samverkan. Hon har sett liknande strukturer i Helsingfors, men inte t.ex. vid SU. Shu-Nu ser utrymme för att analysera på vilken skolnivå doktorander fokuserar. Om vi finner luckor kan skolorna bidra till finansiering. Vid SU har de svårt att rekrytera svenska doktorander och söker efter internationella rekryteringar, och ger kurser på engelska. Masterutbildning är ett bra sätt för att rekrytera doktorander. Niklas knöt an till en forskarskola i Malmö med 90% internationella doktorander.

Arbete med forskningsprogram för SMEER (Jesper introducerar, diskussion i mindre grupper)

Jesper introducerade forskningsprogrammet. SMEER har tidigare inte haft ett formulerat forskningsprogram. Det har efterfrågats av LUN. Utkastet innefattar en beskrivning av verksamheten och fyra prioriterade punkter för forskning framöver har formulerats.

Per, Anna, Mats, Nina Ch. och Niklas:

De synpunkter som kom upp var av redaktionell karaktär:

- Lägg till en referens till Värmlandsmodellen under rubriken "Nätverk och samverkan"
- Skriv så att de olika styckena under rubriken "utvecklingsområden för verksamheten perioden 2023 – 2025" börjar på samma sätt med mer av en målformulering.
- Skriv punktlistan och rubrikerna därefter med samma ordalydelse.
- Se över rubriksättningen på de två sista områdena i forskningsprogrammet

Lena, Nina K, Sara, Jesper:

Lena sade att områdena är bra. Praktisknära forskning ligger i tiden, teori och begreppsutveckling är "tråkigast" och svårare att sälja in till skolan, men det är en viktig forskning inomvetenskapligt. Detta kan stärkas i beskrivningen.

Vi behöver skriva fram tydligare att de fyra inriktningarna har lite olika karaktär, där Antropocen och undervisning för hållbar utveckling och i viss mån Artefakter, representationer och språk är inriktade mot innehåll, medan Praktisknära undervisningsforskning och Ämnesdidaktisk teori- och begreppsutveckling är mer processinriktade. De är inte ömsesidigt uteslutande, och flera projekt och forskare inom SMEER passar in i profilen på flera av inriktningarna.

Nätverk och samverkan: internationell samverkan, t.ex. IPN, kan skrivas fram tydligare.

Samverkan med skolhuvudmän kan lyftas fram mer.

Vi skulle kunna skriva något om åldersinriktning, förskola, grundskola, gymnasium, Kaus egna utbildningar, t.ex. lärar- och ingenjörsutbildning.

Daniel, Monika, Martin och Torodd

Några synpunkter från deltagare i gruppen var att forskningsprogrammet är skrivet lite sammanfattande och beskrivande av nuläget och att det kanske därför saknas "en riktning". Texten beskriver vad som görs, men inte lika tydligt vad vi vill göra. En idé är att punkterna i programmet framledes skulle kunna formuleras mer som problemområdet (det blir lite olika nivåer i punkterna).

Eftersom vi är spretiga inom SMEER, föreslog Martin att man skulle kunna finna ett par "portalbegrepp" som blir en mer öppen inramning till SMEERs forskningsprogram. Ett alternativ är att vi istället lyfter fram våra olikheter som en styrka för gruppen, (jmf CTF)

Diskussionen sammanfattades med att vi föreslår att anta den föreslagna planen med mindre redaktionella ändringar. Exempelvis borde det stå "undervisning för hållbar utveckling" i den sista punkten, så att det stämmer bättre med den förklarande texten nedanför. Det skulle kanske vara möjligt att anta programmet på kortare tid, men det går bra att ha det som föreslagits om det finns en bra orsak för det.

Är alla områden i den föreslagna planen lika viktiga eller ska någon lyftas fram.

Inspel till utvärdering av forskningen inom SMEER hösten 2022 (Jesper introducerar, diskussion i mindre grupper)

Jesper och Niklas introducerade den interna utvärderingen av SMEER som genomförs i höst. Vi ombads ge förslag på tänkbara namn som externa granskare och komma med förslag på saker att ta upp i självvärderingen, utifrån anvisningarna över rapportstrukturen. Detta blir en punkt vid mötet i höst.

Per, Anna, Mats, Nina Ch. och Niklas:

- Viktigt att inventera så de bästa exemplen kommer med. Uppdrag åt AU att ta fram dessa.
- I texten är det viktigt att "plantera" de frågor som vi ser som utmaningar för SMEER på ett sådant sätt att de uppmärksammas av granskarna sedan i sin rapport.
- Viktig avvägning mellan att skriva fram forskningscentret som framgångsrikt, men ändå strategiskt lyfta fram de utmaningar som finns. Balansen däremellan är central.
- Viktigt att skriva fram "hävstång-principen", dvs att investeringar i forskningscentret ger god avkastning för de som investerar.
- Utvärderingsmallen är mer skriven för en institution är forskningscenter. Det blir därför viktigt att tydligt klargöra matrisorganisationen, och att SMEER som organisation är virtuell, och inte kan göra några anställningar – och egentligen inte ansvarar för grundutbildningen.
- Viktigt att få en röd tråd i rapporten så att exempelvis de utvalda 10 artiklarna väl speglar det som skrivs fram under 4 (forskningsområden) – och gärna ger eko i samverkan med samhälle (punkt 5) och utbildning (punkt 6).

Jesper, Lena, Nina K, Sara:

- Forskningsprogram och verksamhetsberättelser ger bra material att ta av.
- Vi kan knyta texten till universitetets strategi att stärka forskarutbildning, och bör även stämma av mot LUN:s strategi och HNT:s strategi.
- Vi behöver nämna utmaningar, t.ex. finansiering från våra institutioner, medfinansiering av doktorander.
- Den nya inriktningen på masterutbildning inom ämnesdidaktik mot SMEER kan lyftas.
- Angående bibliometri finns en strategi hos oss att även nå andra kanaler än de som ger vetenskaplig meritering. På andra lärosäten kan fokus på meritering vara tydligare. Detta är ett dilemma.

Daniel, Martin, Shu-Nu, Monica, Torodd, Jesper:

- Det är en utmaning att beskriva organisationsstrukturen, i och med att vi sitter på olika ställen i linjen. Vi behöver beskriva det tydligt, så att även utomstående förstår.
- Vad innebär forskningskultur? Det kan röra sig om en öppen forskningsstruktur, hur inkluderande är seminarierna, får doktorander utrymme att yttra sig, skickar vi mail på nätterna, får kvinnliga forskare lika utrymme som män? Finns det öppenhet att ställa vilka frågor som helst på seminarier? Disciplinär öppenhet.
- Internationalisering är en styrka, många samarbeten, men mest för seniora forskare. Ska vi uppmuntra doktorander att åka ut på doktorandutbyte? Det finns ERASMUS-medel. Vid NTNU uppmuntras doktorander att åka ut för att jobba med sitt, men få input från annan miljö.

- Struktur med formella seminarier 10, 50, 90. Utmaning att få doktorander att gå på seminarierna. De tillhör olika miljöer och måste prioritera mellan dem. Seniora forskare behöver forum för att presentera sin forskning på seminarier. ”De som är nya” har inte sin identitet i SMEER. Doktoranderna hör primärt till sin forskarskola. Vi har svårt att kolla kontakt och kontinuitet mellan ämnena. De känner inte att det är angeläget att gå på SMEER-seminarierna. Har seniora forskare inte motiverat doktorander tillräckligt att det är värdefullt att gå på seminarier? Seminarier är dels till för att skapa en miljö, att driva ett samtal, dels ge konkret feedback på forskning.
- Inom skolutvecklingsforskning har de delat upp på olika typer av seminarier, utifrån hur utvecklade texterna är som läggs fram av seniora forskare, hur de bör läsas, vilka synpunkter man vill ha. Doktorandseminarierna har en annan struktur.
- Kompetensprofil. SMEER har bara en professor, sårbart. Hur kan vi bygga upp strukturer för meritering av professorer i flera av våra ämnen?

Redogörelse av gruppdiskussioner (Jesper koordinerar)

Forskningsprogram

Grupp Daniel:

- Forskningsprogrammet är sammanfattande och beskrivande, men saknar en tydlig viljeinriktning, framåtriktat.
- Punkterna är på olika nivåer, innehåll, metod, kan de formuleras som problemområden? Kan doktorander söka in mot dessa områden.
- Har vi portalbegrepp à la ROSE, t.ex. transformation, powerful knowledge?
- Kan processen att ta fram forskningsprogrammet göras mer omfattande, involvera ämnesgrupper, seminarieform, omvärldsanalys?
- Programmet nu skulle kunna antas för en kortare tid, för att få tid att utveckla ett mer omfattande program.
- Kan vi spetsa oss? Det betyder dock att vi inte riktar in sig mot alla. Martin sade att CSD t.ex. tidigare har riktat in sig mot bedömning, men släppt det nu.
- Niklas sade att detta har en historia. Vi har försökt finna ett gemensamt forskningsprogram tidigare, men detta har varit svårt eftersom vi är fler ämnen än inom t.ex. CSD. SMEER AU består av forskare som representerar många ämnen, så vi har fått in fler perspektiv. Vi skulle kunna spetsa till den, men det har både för- och nackdelar. SO-didaktiken är mindre utvecklat än SMEER:s områden. Det finns färre luckor att fylla för oss av helt outforskade områden.
- Vi bör kunna stärka djup och spets i handledningskompetens av doktorander, t.ex. digitala redskap, inte ett så vitt begrepp som artefakter. Vi behöver dock styra in dem utifrån ganska kortfattade forskningsplaner.
- Daniel: Antropocen och hållbar utveckling: Betona att det rör undervisning.

Grupp Jesper:

- De fyra forskningsområdena är ganska generiska, men det är en fördel för att alla ska kunna känna igen sig. Vi bör skriva fram att de inte är ömsesidigt uteslutande kategorier.

Grupp Niklas:

- Diskuterade nätverk och samverkan, kan lägga till mer om samverkan, t.ex. Värmlandsmodellen.

- Utvecklingsområdena: Beskriv mål och utmaningar på ett enhetligt sätt.
- Artefakter, språk: Kan rubriken kortas?

Utvärdering

Grupp Daniel:

- Verksamhetsberättelse och forskningsprogram är ett bra underlag för punkt 1, långsiktiga mål.
- Vad är forskningskultur? Vi har haft svårt att motivera doktoranderna att gå på seminarier. Hur bygger vi en kollegialitet. Doktoranderna har ofta en tydligare anknytning till forskarskolorna. Vi behöver säga till doktoranderna att det är viktigt att delta.
- Disciplinär öppenhet. Vi har en smältdegel, ämne, pedagogik, sociologi, etc. Utbyter metoder och teorier mellan våra ämnens didaktiska discipliner.
- Vi är spretiga i SMEER. Vill vi odla och behålla det, eller bygga något tydligare gemensamt, t.ex. ett gemensamt paradigm? Vi sitter dock på olika ställen. Niklas pekade på CTF som mest framgångsrik miljö vid Kau, de har en gemenskap, men stor spretighet i discipliner och perspektiv. Det är en styrka från vissa perspektiv, men en utmaning i att skapa en gemensam struktur.
- Internationella utbyten är ett sätt att arbeta med kulturen.
- Det finns en risk att vi ses som inavlade, de flesta är forskarutbildade vid Kau.

Grupp Niklas:

- Viktigast: Plantera idéer. Få reviewerna att fånga upp:
  - Koppling till HNT.
  - Behov av duktiga forskare, inte bara att täcka undervisningsbehov, t.ex. rekrytering av lektorer externt. Vi behöver påverka rekrytering, öka inflytandet i rekryteringsprocessen.
  - Detta kan sedan användas i kommunikationen med vår ledning, underlag till handlingsplan.
- Vi kan inventera goda exempel inom AU, inom våra olika ämnen, innan vi påbörjar skrivandet.
- Per: Dilemma i skrivandet: Man vill gärna slå sig för bröstet, men vill fortfarande få in pengar, behov att utvecklas vidare. En balans är att vi är starka, men har potential att bli ännu starkare, hävstångsperspektiv. Det behöver inte vara ett bristperspektiv. Uttrycka behoven utifrån det vi är bra på. ”Ni får valuta för pengarna om ni satsar på oss.”
- Daniel: Hur kan SMEER påverka kompetensprofil, t.ex. att få fler professorer? Niklas pekade på att vi är i händerna på linjeorganisationen.

Hopsummering och information inför kommande möten (Niklas föredragande)

Inspel inför självvärderingsrapporten kommer att behandlas på nästa SMEER AU.

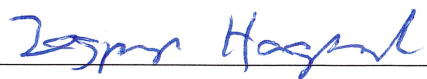
Mats föreslog att vi kan bjuda in GIO för stöd i skrivprocessen.

Kommande möte:

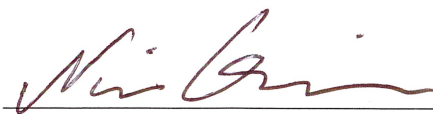
- 4 oktober, 2022, 9-12, digitalt via Zoom

Arbete med utvärderingen och budget blir punkter att behandla.

Vid Protokollet

Jesper Haglund

Niklas Gericke

Justering

Torodd Lunde